

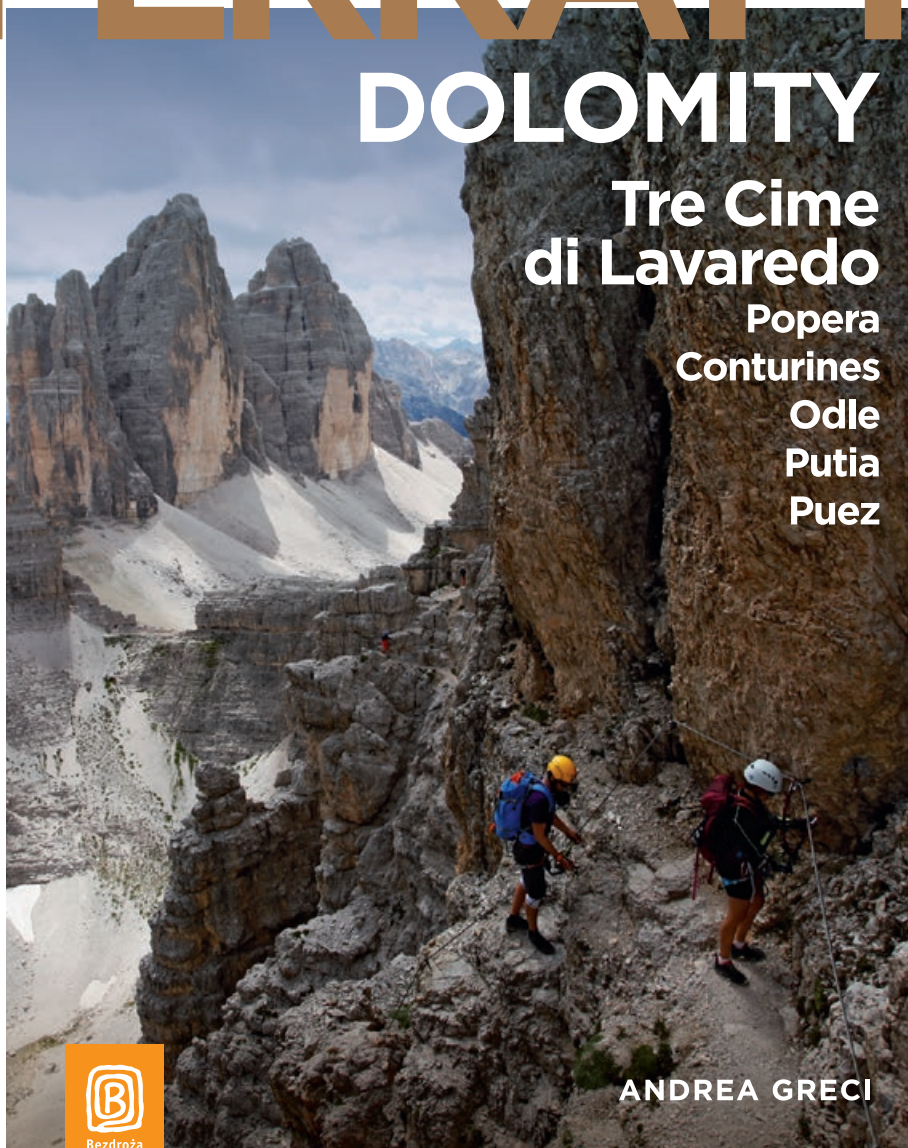
N A J P I Ę K N I E J S Z E

FERRATY

DOLOMITY

Tre Cime di Lavaredo

Popera
Conturines
Odle
Putia
Puez

Bezdroża

ANDREA GRECI

ERGO
HESTIA

Tytuł oryginalny: *Ferrate nelle Dolomiti Settentrionali*

Tłumaczenie z j. angielskiego: Radek Kucharski

Fotografie na okładce: Idea Montagna Editoria e Alpinismo

Redakcja, projekt składu i skład: Artur Figarski

Wstęp od Wydawcy polskiego: Pola Kryża, Dariusz Woźniczka, climb2change

Fotografie w książce, o ile nie zaznaczono inaczej, pochodzą z archiwum Autora.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz Helion S.A. dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorzy oraz Helion S.A. nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Jacek Włodarczyk Book Marketing Research Sp. z o.o.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19; 32 230 98 63

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

www: <http://bezdroza.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

http://bezdroza.pl/user/opinie/benfdo_ebook

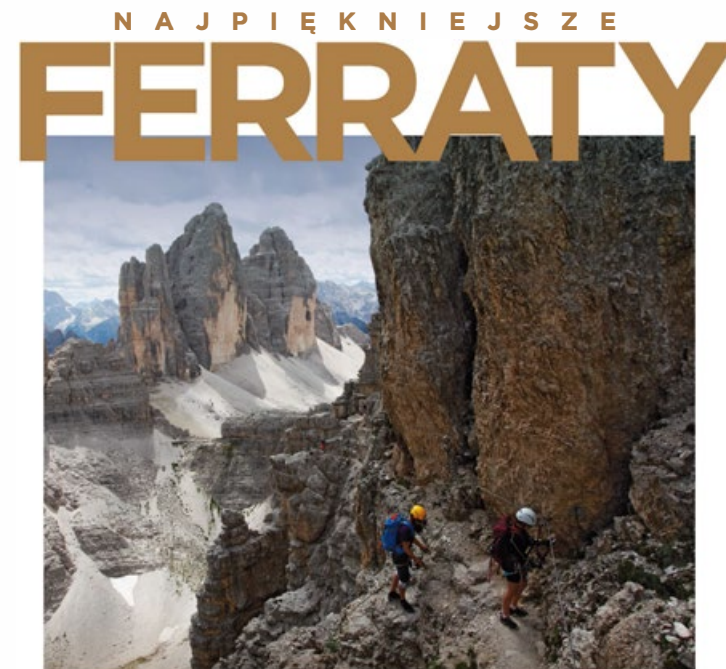
Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I, 2021

ISBN 978-83-283-8942-7

Copyright © Idea Montagna Editoria e Alpinismo, marchio di Officina Creativa sas 2017

Kup książkę

DOLOMITY

**Tre Cime
di Lavaredo**

Popera

Conturines

Odle

Putia

Puez

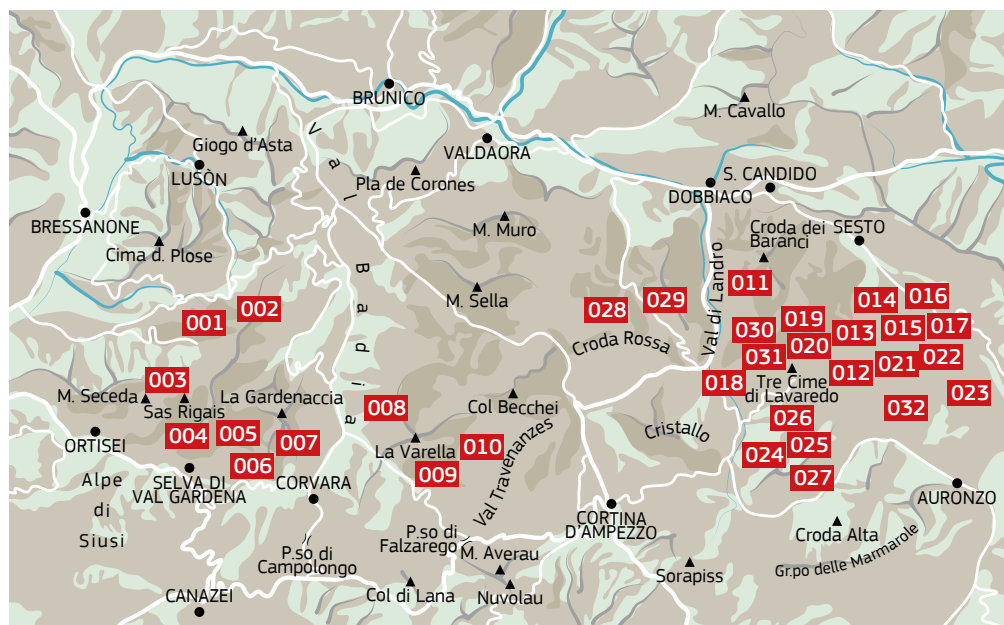

ANDREA GRECI

PRZEKŁAD: RADEK KUCHARSKI

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	5
Wstęp od Wydawcy polskiego	9
Położenie regionu	31
Aspekty przyrodnicze	33
Dojazd.....	39
Przydatne informacje	40
Legenda mapy	41
Baza noclegowa.....	42
10 zasad i porad.....	47
System oceny trudności	49
Bibliografia	52
Podziękowania.....	53
Informacja dodatkowa	53

001 • Putia – Tullen – Sentiero Günther Messner.....	54
002 • Putia – Sas de Putia / Peitlerkofel – Sentiero Attrezzato Sass Putia ...	62
003 • Odle – Seceda – Sentiero Attrezzato Forcella Pana	68
004 • Odle – Sas Rigais – Via ferrata Sas Rigais.....	74
005 • Puez – Col dla Pieres, Piz Duleda – Sentiero Attrezzato Forcella Nives i Sentiero Attrezzato Forcella Sieles	80
006 • Puez – Piz da Cir, Gran Cir – Via ferrata Piz da Cir i Via ferrata Gran Cir	92
007 • Puez – Sassongher – Sentiero Attrezzato Col Toronn i Sentiero Attrezzato Sassongher	98
008 • Conturines – Sasso della Croce, Sasso delle Dieci – Sentiero Attrezzato Sasso della Croce i Sentiero Attrezzato Sasso delle Dieci	108
009 • Conturines – Piz dles Conturines – Sentiero Attrezzato Tru Dolomieu .	116
<i>Ladyński niedźwiedź (Ursus ladonicus)</i>	123
010 • Fanis – Croda del Vallon Bianco – Sentiero Attrezzato Vallon Bianco .	124
011 • Rondoi-Baranci – Cima Piatta Alta, Croda dei Baranci – Sentiero Attrezzato Cima Piatta Alta i Sentiero Attrezzato Croda dei Baranci ..	132
012 • Croda dei Toni – Forcella dell'Agnello – Via ferrata Severino Casara- -Croda dei Toni	140
<i>Ettore Castiglioni i Croda dei Toni</i>	149
013 • Popera – Forcella Undici – Strada degli Alpini	150
014 • Popera – Passo Sentinella – Sentiero Attrezzato del Passo Sentinella	158
015 • Popera – Croda Rossa di Sesto, Wurzbach – Via ferrata Croda Rossa di Sesto i Sentiero Attrezzato Würzbach	166
016 • Passo di Monte Croce di Comelico – Via ferraty treningowe (instruktażowe)	174
017 • Popera – Croda Sora i Colesei – Sentiero Attrezzato Forcella Popera, Sentiero Attrezzato Creston Popera	178
018 • Monte Piana – Monte Piana – Sentiero dei Pionieri, Via ferrata Capitano Bilgeri, Sentiero Storico, Sentiero dei Turisti.....	186
<i>Szlaki Alta Via w masywie Sesto</i>	196
019 • Paterno-Cima Una – Torre di Toblin – Via ferrata delle Scale i Sentiero Attrezzato del Cappellano Hosp.....	198
020 • Paterno-Cima Una – Monte Paterno – Via ferrata de Luca- -Innerkofler, Sentiero delle Forcelle, Via ferrata degli Alpini	208

021 • Popera – Pętla via ferrat masywu Popera: Via ferrata Cengia Gabriella, Via ferrata Roghel, Strada degli Alpini, Sentiero Attrezzato Passo della Sentinella	220
<i>Dolomity bez granic</i>	231
022 • Popera – Croda Rossa di Sesto (Sextner Rotwand) – Via ferrata Zandonella	232
023 • Popera – Forcella del Tacco – Via ferrata Mazzetta	240
024 • Cadini di Misurina – Sentiero Durissini	248
025 • Cadin di San Lucano, Cima Nord-Est – Via ferrata Merlone-Ceria	256
026 • Cadini – Traversata dei Cadini di Misurina – Sentiero Bonacossa	262
027 • Cadini – Croda de Ciampodoro – Sentiero Attrezzato Pala del Fen. ...	270
Inne szlaki	
028 • Braies – Trawers pod szczytami masywu Croda d'Ampezzo – Sentiero 3	275
029 • Braies – Picco di Vallandro – Via Normale i Alta Via n. 3	276
030 • Rondoï-Baranci – Passo Grande dei Rondoï – Sentiero Attrezzato Passo Grande dei Rondoï	277
031 • Tre Cime di Lavaredo – Croda de l'Arghena – Sentiero di guerra	278
032 • Popera – Bivacco Battaglione Cadore – Sentiero Attrezzato Val Stalata	279

Przełęcz Passo Sentinella

FORCELLA DELL'AGNELLO 2578 m VIA FERRATA SEVERINO CASARA / SEVERINO CASARA-KLETTERSTEIG

III 2

5:20 h

3:40 h

9 h

1700 m

150 m

S

Wytyczona w 2014 roku Via ferrata Severino Casara (imienia włoskiego alpinisty i filmowca – przyp. tłum.) w masywie Croda dei Toni (Gruppo della Croda dei Toni) umożliwia pokonanie efektywnej pętli wokół szczytów należących do najbardziej charakterystycznych w całym, dużym masywie górskim Sesto (Dolomiti di Sesto, niem.: Sextner Dolomiten). Choć na tej dobrze wyposażonej via ferracie nie ma trudności technicznych, to nie jest ona banalna, ponieważ przebiega przez otoczenie o surowych warunkach i stanowi zaledwie część długiej i męczącej marszruty. Wspinaczka na przełęcz Forcella della Croda di Toni (również Forcella Croda dei Toni lub Forcella dei Toni) nie jest łatwa – odbywa się po niestabilnym, niepewnym terenie, a często po śniegu i wymaga dużej ostrożności.

ZAPLECZE GASTRONOMICZNE (ŻYWNOSĆ/ NAPOJE) I NOCLEGOWE

Rifugio Piano Fiscalina (Fischleinbodenhütte), Rif. Fondovalle (Talschlussütte), Rif. Zsigmondy-Comici (Zsigmondyhütte), Rif. Carducci, Bivacco De Toni

MAPA

Tabacco n. 10, Sextener Dolomiten / Dolomiti di Sesto, 1:25 000

DOJAZD

Z miejscowości San Candido (niem.: Innichen) jedź drogą SS52 w kierunku miejscowości Sesto (niem.: Sexten) oraz przełęcz Passo di Monte Croce di Comelico (niem.: Kreuzbergpass). Po przejechaniu przez Sesto, we wsi Moso skręć w drogę biegnącą doliną Val Fiscalina i dojedź nią do płatnego parkingu przy schronisku Rifugio Piano Fiscalina (Fischleinbodenhütte) i hotelu Dolomitenhof.

Fotografowanie szczytu Croda dei Toni sprzed schroniska Rifugio Zsigmondy-Comici

DOJŚCIE

Na parkingu w dolinie Val Fiscalina (1454 m) zignoruj szeroki szlak, który wznosi się w lewo, w kierunku schroniska Prati di Croda Rossa (oznakowana nr 124) i idź drogą gruntową w górę doliny. Po kilku minutach marszu możliwe jest zejście z głównej drogi na szeroką, kamienistą ścieżkę po lewej stronie (drogowskaz). Oba warianty szybko doprowadzają do

Szeroki szlak zejścia w stronę schroniska Rifugio Zsigmondy-Comici

Kup książkę

Kamienisty trawers na Via ferracie Severino Casara

niedużej polanki, na której znajduje się Rifugio Fondovalle (Talschlusshütte; 1548 m, 20 min). Stąd – ignorując ścieżkę, która prowadzi w lewo, w stronę szczytu Croda Rossa (oznaczona: Strada degli Alpini) – kontynuuj marsz w prawo, w stronę schronisk Rifugio Comici i Rifugio Locatelli (drogowskaz szlaku nr 102), kierując się na północne zbocze szczytu Cima Una z charakterystycznym śladem wielkiego obrywu, który miał miejsce w 2007 roku. Po kilku minutach dojdiesz do rozwidlenia, na którym rozdzielają się dwa szlaki. Pozostaw ten z nr 102 – który biegnie dalej w kierunku zachodnim, doliną Val Sassovecchio (Altensteintal), w kierunku schroniska Rifugio Locatelli-Innerkofler – i idź dalej w lewo, szlakiem nr 103, w stronę schroniska Rifugio Zsigmondy-Comici. Po przejściu przez potok Altensteintal Bach, zdobędziesz trochę wysokości podchodząc zakosami, a następnie rozpoczniesz przejście długim trawersem pod zboczami szczytu Cima Una, umożliwiającym podziwianie zachwycających widoków doliny Val Fiscalina poniżej, a – po przeciwnej stronie – grzbietu między szczytami Croda Rossa di Sesto (również Cima Dieci; niem.: Sextner Rotwand lub Zehner) i Monte Giralba. Zdobywając wysokość idź dalej doskonałym szlakiem, teraz z widokiem na szczyt Croda dei Toni (wł. również Cima Dodici, niem.: Zwölferkofel / Zwölfer), a po lewej (wschodniej) stronie podziwiając skalną turnię La Lista. Ostatni, stromy odcinek – łatwy do pokonania dzięki kilku stopniom – doprowadza do imponującego

Poleć książkę

Przełęcz Forcella Giralba

tarasu, na którym położone jest schronisko Rifugio Zsigmondy-Comici (Zsigmondyhütte, 2224 m, 2:30 h), z górującą nad nim północną ścianą szczytu Croda dei Toni. Zignoruj ścieżkę nr 101, która wiedzie w prawo (w kierunku zachodnim), w stronę przełęczy Passo Fiscalino i schroniska Pian di Cengia (Büllelejochhütte); podążaj ścieżką nr 103 w lewo (na południowy wschód), w kierunku przełęczy Forcella Giralba (oznakowana). Zejdź do osi wypełnionej rumoszem skalnym dolinki (2179 m), a tam zacznij podchodzić ponownie, doskonałym szlakiem trawersującym piarg u podnóża szczytu Croda dei Toni. Gdy dotrzesz do północno-wschodniego krańca tej góry, napotkasz ścieżkę po prawej stronie, dobiegającą tu z przełęczy Forcella della Croda dei Toni. Kontynuuj marsz szlakiem po lewej stronie, aż do maleńkiego jeziora Lago Ghiacciato (Eissee, 2326 m, 3 h). Ignoruj prowadzący dalej prosto szlak Strada degli Alpini i skłoń w prawo, w kierunku widocznej stąd przełęczy Forcella Giralba, na którą wejdiesz pokonując ostatni, stromy odcinek (2431 m, 3:10 h). Z wciśniętej między szczyty Croda dei Toni i Monte Giralba, zapewniającej panoramiczne widoki przełęczy (na którą doprowadza również ścieżka od Busa di Dentro, przy której nie ma drogowskiego, ale są malowane znaki), schodź wygodną, żwirową ścieżką na stronę południową, wchodząc tym samym do Wenecji Euganejskiej (przyp. tłum.: granią, na której leży ta przełęcz, przebiega granica między dwoma włoskimi regionami: Wenecją Euganejską – wł.: Veneto, a Trydentem-Górną Adygą – Trentino-Alto Adige), i kieruj się do schroniska Rifugio Carducci, bez trudności docierając do jego budynku

(2297 m, 3:30 h). Pozostawiając ścieżkę, która opada do doliny Val Giralba (od której, nieco dalej, odchodzi ścieżka wiodąca do początku Via ferraty Cengia Gabriella), kieruj się zdecydowanie w prawo, w kierunku przełęczy Forcella Maria i początku Via ferraty Severino Casara (widoczne znaki). Po zejściu do cyrku lodowcowego jeziora Lago Nero, wejdź na mały grzbiet – idąc najpierw przez łąkę i rumowisko, a dalej łatwą półką, dotrzesz do przełęczy Forcella Maria (2408 m, 4 h), na której zaczyna się via ferrata.

SZCZEGÓŁOWY OPIS VIA FERRATY

Pierwsze odcinki stalowej liny zabezpieczają przejście trawersem przez mały żleb. Pokonaj eksponowany, dobrze ubezpieczony skalny kant, a później łatwiejszą półkę – cały czas dość eksponowaną. Dalej, na południowym zboczu szczytu Punta Maria, podążaj bez trudności odcinkami po trawie i po rumoszu (miejscami bez liny stalowej) – zachowaj szczególną ostrożność gdy jest mokro. Przechodząc przez żleb obniżysz się kilka metrów – schodząc jego prawą stroną po niestabilnym rumoszu skalnym (lina stalowa), a następnie przejdź w górę do półki powyżej (dzięki metalowym stopniom). Długa, początkowo szeroka, a dalej coraz węższa półka prowadzi do wąskiej, wilgotnej szczeliny, którą nie da się przejść pieszo, nawet schylając się. Kontynuuj posuwanie się na czworakach tym wąskim,

Skalna turnia La Lista

Okopy między przełęczami Forcella della Croda dei Toni i Passo del Collerena z widocznym szczytem Croda dei Toni

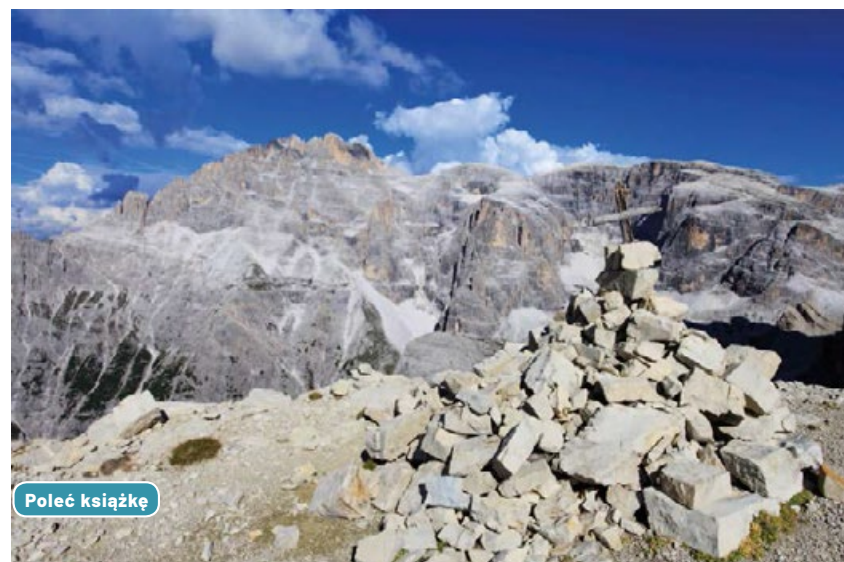
Kup książkę

eksponowanym przejściem (zawsze mokrym, czasami oblodzonym). Pokonaj nieprzyjemny mały żleb, by zmierzyć się z łatwiejszą, wyposażoną (w sztuczne ułatwienia i linę zabezpieczającą – przyp. tłum.) skalną ścianą. Kolejny fragment trawiastego terenu poprzedza następną, lekko eksponowaną półkę prowadzącą do charakterystycznego, spektakularnego mostu wiszącego nad głębokim, zacienionym żlebem. Łatwe przejście po skałach i kolejna wygodna półka – tylko częściowo ubezpieczone – znaczą koniec via ferraty. Po nieprzyjemnym rumoszu na niestabilnym piargu wspinaj się w niełatwym terenie aż do przełęczy Forcella dell'Agnello, na której znajduje się Bivacco De Toni (2578 m, 5:20 h).

ZEJŚCIE

Z przełęczy z łatwością stracisz wysokość, schodząc kilka minut po stronie doliny Val Marden, aż do niemal niewidocznego skrzyżowania ze ścieżką, która wznosi się nią do tego miejsca. Kieruj się w prawo, wyraźnym szlakiem, który przebiega w połowie wysokości zachodniego zbocza szczytów Croda d'Auronzo (również Cima d'Auronzo – przyp. tłum.) i Croda Berti. Idź prowadzącą góra-dół ścieżką, wśród głązów, po nierównym, nieprzyjemnym, narażonym na lawiny kamienne rumowisku, aż do skalnej bariery. Powtarzające się osuwiska oraz płaty śnieżne, zalegające tu często do późnego lata, nie zawsze pozwalają na łatwe przejście stromego zbocza po prawej stronie, zmuszając często do wspinaczki po niestabilnym, zdradliwym gruncie i rumoszu skalnym nieco na lewo. Często znajduje się tu lina poręczowa, która zapewnia większy komfort przejścia, ale to miejsce zawsze wymaga szczegółowej oceny stanu zbocza i wyboru najbezpieczniejszej drogi. Dalej, od podstawy małego progu skalnego,

Kopiec na szczycie Collerena

Poleć książkę

krótki, stromo wznoszący się trawers pozwala dotrzeć do łatwiejszych, warstwowanych skał powyżej (stalowa lina) i wreszcie do wygodnego piargu, który szybko doprowadza do przełęczy Forcella della Croda dei Toni (2524 m, 6:20 h). Stąd można zejść do Rifugio Comici – skręcając w prawo i dochodząc do mijanego podczas podejścia skrzyżowania pod północno-wschodnim skrajem szczytu Croda dei Toni. Zaleca się jednak, by iść stąd w lewo, ścieżką nr 107, w kierunku Rifugio Pian di Cengia (drogowskazy). Idąc łatwym, zapewniającym panoramiczne widoki trawersem zbocza niewielkiego szczytu Collerena – na który można wejść krótką, nieoznakowaną, łatwą ścieżką (trudności stopnia E), rozpoczynającą się na przełęczy Forcella della Croda dei Toni – mijając pozostałości okopów z czasów I wojny światowej, dotrzesz na przełęcz Passo di Collerena (Sandubheljoch, 2530 m, 6:40 h). Pozostawiając ścieżkę, która wiedzie dalej do schroniska Rifugio Pian di Cengia, zejdź w prawo, wracając do doliny Val Fiscalina (niewystarczające oznakowanie). Zejdź kilkoma zakosami po piargu, a następnie krótkim trawersem dotrzesz do dochodzącej tu ze schroniska Pian di Cengia ścieżki nr 101. Skręcając zdecydowanie w prawo, idź dalej trawiastymi dolinkami, podziwiając pasmo górskie prawej strony doliny Val Fiscalina, przez które prowadzi szlak Strada degli Alpini. Bez dalszych trudności dotrzesz do schroniska Rifugio Zsigmondy-Comici (2224 m, 7:20 h), a stamtąd drogą podejścia wrócisz do miejsca początku całej trasy (9 h).

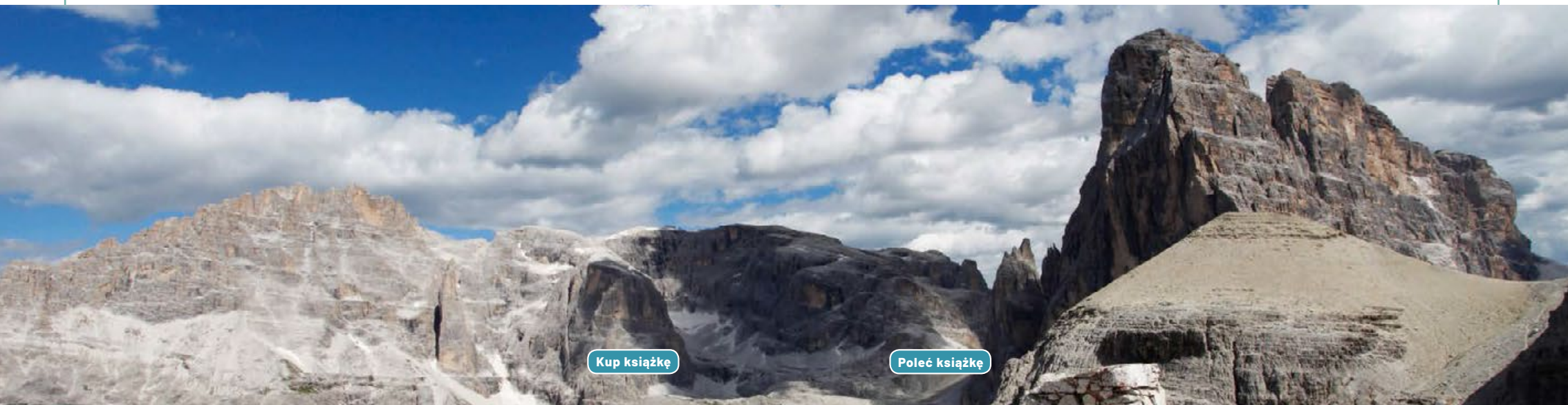
Widok grupy szczytów Undici-Popera oraz na masyw Croda dei Toni z grzbietu między przełęczami Pian di Cengia i Passo Fiscalino

Ettore Castiglioni i Croda dei Toni

Nie jest to przypadek, że na ścianach schroniska Rifugio Carducci – położonego u podnóża szczytu Croda dei Toni (wł. również Cima Dodici, niem.: Zwölferkofel / Zwölfer) – wisi obraz przedstawiający tę imponującą górę tuż obok portretu Castiglioniego oraz cytat z jednego z jego słynnych pamiętników: „Pragnąłem wracać w Dolomity i na piękne turnie szczytu Croda dei Toni”. Castiglioni (1908-1944) jest jedną z czołowych postaci historii alpinizmu okresu międzywojennego. Dokonał imponującej liczby pierwszych przejść, w większości na ścianach Dolomitów. Wytyczył drogi przebiegające przepięknymi liniami, często logiczne i estetyczne: Sass Maor (2812 m, szczyt w masywie Pale di San Martino – przyp. tłum.) – południowo-wschodni filar (partner: Bruno Detassis, 1934), Cima di Focobon (3054 m) – północna ściana (partner: Carmelo Battisti, 1934), Spiz d'Agner (Monte Agnèr, 2872 m) – północna ściana (partner: Bruno Detassis, 1934), Palaa Canali (Cima Canali, 2900 m) – północno-wschodnia ściana (partner: Bruno Detassis, 1934), Punta Rocca (3309 m, masyw Marmolady) – południowa ściana (partner: Battista Vinatzer). Croda dei Toni była niewątpliwie jedną z ukochanych i najczęściej odwiedzanych gór Castiglioniego. Na jej wschodniej ścianie Ettore i Antonio Berti wytyczyli w 1942 roku słynną drogę Via Castiglioni-Tutino. W sumie 14 pierwszych przejść na skalnych ścianach szczytu Croda dei Toni przypisyanych jest temu mediolańskiemu alpinście. Ettore Castiglioni był również ważnym popularyzatorem regionów górskich, przygotowując cztery tomy przewodników po górach Włoch tworzących serię „Guida dei Monti d'Italia” (Alpi Carniche, Odle-Sella-Marmolada, Pale di San Martino oraz Dolomiti di Brenta).

Kup książkę

Poleć książkę

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

TRE CIME

— SZYBSZE BICIE SERCA
U KAŻDEGO MIŁOŚNIKA ALPEJSKICH WĘDRÓWEK

Szczyty Tre Cime di Lavaredo, jezioro Braies i północno-zachodnie ściany masywu Odle są chyba najlepiej znanymi symbolami północnej części Dolomitów i prawdziwymi ikonami tych wyjątkowych, cudownych gór. W tym rozległym rejonie górskim, rozciągającym się między miejscowościami Bressanone a Auronzo, na wytrawnych turystów górskich, a także tych o mniejszym doświadczeniu czekają emocje dostarczane przez via ferraty. Trasy o wszystkich poziomach trudności zabiorą Cię w podróż w różnorodne krajobrazy. Ferraty i ścieżki wyposażone w sztuczne ułatwienia i elementy służące do asekuracji są nie tylko sposobem na zbliżenie się do urwistych ścian, strzelistych turni i okazałych, potężnych szczytów, ale też często podróżą w czasie, prowadzącą wojskowymi drogami i traktami z okresu pierwszej wojny światowej. Nie zapominajmy o możliwościach łączenia szlaków, pozwalających na wielogodzinny lub wielodniowy pobyt w tym czarującym mikroświecie zawieszonym między skałami a niebem.

Andrea Greci

Patroni medialni:

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

eBook dostępny na:

ebookpoint

ISBN 978-83-283-6754-8

Cena 79,00 zł